

Α.Π. 66287

Αθήνα 5 Οκτωβρίου 2020

Προς:

- Υφυπουργό Χωροταξίας & Αστικού Περιβάλλοντος ΥΠΕΝ, κο Δημήτριο Οικονόμου
- Γενικό Γραμματέα Χωρικού Σχεδιασμού & Αστικού Περιβάλλοντος ΥΠΕΝ, κο Ευθύμιο Μπακογιάννη
- Προϊσταμένη της Δ/σης Εφαρμογής Σχεδιασμού & Ελέγχου Δομημένου Περιβάλλοντος ΥΠΕΝ, κα Έλενα Χολέβα
- Προϊσταμένη της Δ/σης Αρχιτεκτονικής, Οικοδομικών Κανονισμών & Αδειοδοτήσεων ΥΠΕΝ, κα Αθηνά Σκάρλα
- Πρόεδρο ΤΕΕ, κο Γιώργο Στασινό

Θέμα: Δικαίωμα υπογραφής αρχιτεκτονικών μελετών κτιρίων εντός αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων – Αρμοδιότητες Σ.Α.

Σχετ:

1. Το με Α.Π. ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/85309/911/28-09-2020 έγγραφο του ΥΠΕΝ (επισυνάπτεται).
2. Το με Α.Π.1301/01-09-2020 έγγραφο του Τεχνικού Επιμελητήριου Ελλάδας - Περιφερειακό Τμήμα Ευβοίας (επισυνάπτεται).
3. Το Π.Δ. 99/2018 (ΦΕΚ 187/Α/2018).
4. Ο ν. 3028/2002 ΦΕΚ Α-153/28-06-2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς».
5. Το άρθρο 7 του ν. 4495/17.
6. Η με Α.Π.ΥΠΕΝ/ΔΑΟΚΑ/11170/321/31-01-2020 Υπουργική Απόφαση με θέμα: «Τεύχος οδηγιών για τα Συμβούλια Αρχιτεκτονικής», ΦΕΚ 313/Β/06-02-2020.
7. Η με Α.Π. ΥΠΕΝ/58132/623/18-06-2020 Εγκύκλιος με θέμα: «Διευκρινήσεις σχετικά με τις αρμοδιότητες των Συμβουλίων Αρχιτεκτονικής (Σ.Α.)».
8. Η με Α.Π. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΟΛ/29303/162/17-05-18 Εγκύκλιος του Γενικού Διευθυντή Πολεοδομίας με θέμα: «Σχετικά με την υποχρέωση εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 6 του Ν. 4067/12 και του άρθρου 7 του Ν. 4495/2017, όπως εκάστοτε ισχύουν, από τις Υπηρεσίες Δόμησης και τα Συμβούλια Αρχιτεκτονικής».

Αξιότιμοι κ.κ.,

Σε συνέχεια των σχετικών 1. και 2. κρίνουμε σκόπιμο να σας επισημάνουμε μερικά σημεία των διατάξεων και των οδηγιών του ΥΠΕΝ που αναφέρονται στις αρμοδιότητες των Σ.Α. και ειδικότερα σε αυτές που άπτονται της *«προστασίας του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, όπως απορρέει από το σύνταγμα και τις διεθνείς συμβάσεις στις οποίες έχει προσχωρήσει η χώρα μας»*.

1. Στο σχετικό 1. και από την ανάγνωση του κειμένου εξάγεται το συμπέρασμα πως γίνεται αποδεκτό ότι στους αρχαιολογικούς και ιστορικούς τόπους οι αρχιτεκτονικές μελέτες χαρακτηρίζονται ως Ειδικές Αρχιτεκτονικές Μελέτες εκτός από κάποιες:

«οι μελέτες κτιρίων εντός αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων δεν αφορούν αποκλειστικά Ειδικές Αρχιτεκτονικές Μελέτες».

Οι εξαιρέσεις αυτές από τη συγκεκριμένη κατηγορία μελετών δεν προσδιορίζονται, αλλά και δεν περιγράφονται στο Π.Δ. 99/2018 (ΦΕΚ 187/Α/2018), το οποίο αναφέρεται στην παράγραφο 1. του ίδιου σχετικού.

Σας επισυνάπτουμε απόσπασμα από τη σχετική διάταξη:

Π.Δ.99/2018 (ΦΕΚ 187/Α/2018)

Άρθρο 4

Επαγγελματικά δικαιώματα Αρχιτέκτονα Μηχανικού

«γ. Εκπόνηση Ειδικών Αρχιτεκτονικών Μελετών, **ενδεικτικά**: κτήρια σε παραδοσιακό οικισμό, παραδοσιακό ή ιστορικό τμήμα πόλης, οικιστικό σύνολο που έχει χαρακτηριστεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο, καθώς και για κηρυγμένα διατηρητέα κτήρια ή νεότερα μνημεία - Διαμορφώσεις και επεμβάσεις σε κοινόχρηστους χώρους, σε οικιστικά σύνολα όταν πρόκειται για παραδοσιακούς οικισμούς, κηρυγμένους διατηρητέους ή ιστορικά κέντρα πόλεων.»

Στην παραπάνω διάταξη ο νομοθέτης με την αναγραφή της λέξης **ενδεικτικά** προφανώς εννοεί πως πέραν αυτών που σαφώς περιγράφει, υπάρχουν και άλλες περιπτώσεις όπως αναφέρονται στην παρ. 1.α του άρθρου 7 του ν. 4495/17:

«...**παραδοσιακά τμήματα πόλεων, σε παραδοσιακούς οικισμούς, σε ιστορικούς τόπους, αρχαιολογικούς χώρους, σε περιοχές ιδιαιτέρου φυσικού κάλλους.**».

Εξαιρέσεις στην έννοια των Ειδικών Αρχιτεκτονικών Μελετών δεν αναφέρονται στον νόμο και αν ενδεχομένως αυτό δεν είναι ακριβές, παρακαλούμε για την πληρέστερη ενημέρωσή μας.

2. Αναφορικά με την παράγραφο 2. του σχετικού 1. είναι προφανές, και αυτό εφαρμόζεται, πως τα μέλη των Σ.Α. είναι αρμόδια να γνωμοδοτούν επί των αρχιτεκτονικών μελετών, «της αρχιτεκτονικής άποψης και λύσης που επιλέγει ο μελετητής μηχανικός» και δεν υπεισέρχονται σε ελέγχους και εγκρίσεις Υπηρεσιών που απαιτούνται για την αδειοδοτική διαδικασία.

3. Το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει το σχετικό 1. μας δημιουργεί κάποιες απορίες και ερωτηματικά όπως:

- Το Σ.Α. γνωμοδοτεί επί μελετών που θα μπορούσε να έχουν συνταχθεί από επιστημονικές ειδικότητες αγνοώντας πλήρως το επιστημονικό επαγγελματικό πεδίο του συντάκτη, με το σκεπτικό πως δεν επιτρέπεται ούτε καν στον ελάχιστο βαθμό (σφραγίδα-υπογραφή του συντάκτη) η διαπίστωση δικαιώματος χωρίς να υπεισέρχεται σε ελέγχους και εγκρίσεις Υπηρεσιών που απαιτούνται για την αδειοδοτική διαδικασία, όπως άλλωστε προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις;
- Η γνωμοδότηση του Σ.Α. που ως γνωστό δεν επέχει θέση αδειοδότησης, είναι άκυρη όταν αυτή χορηγείται καθ' υπέρβαση των διατάξεων. Θεωρούμε πως μια γνωμοδότηση είναι νόμιμη όταν ο συντάξας υπογράφων μελετητής είναι ασχέτου επιστημονικού πεδίου, με ορατό τον κίνδυνο ακυρότητας τόσο της απόφασης του Σ.Α., όσο και της εκδοθείσας στη συνέχεια πράξης της διοίκησης;
- Θα μπορούσε ένας ιδιώτης μη μηχανικός να υποβάλει φάκελο μελέτης στο Σ.Α., από τη στιγμή που δεν θα πρέπει να μας απασχολεί ποιος υπογράφει μια μελέτη;
- Όταν εξετάζεται μια μελέτη π.χ. σε ιστορικό διατηρητέο μνημείο, γιατί θα πρέπει στην περίπτωση αυτή να επικαλούνται τα μέλη του Σ.Α. την αρμοδιότητα του επαγγελματικού δικαιώματος ή και σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να το αγνοούν;

4. Το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας - Περιφερειακό Τμήμα Ευβοίας με το σχετικό 2. αφού επιβεβαιώνει τον αρχαιολογικό και ιστορικό χαρακτήρα της περιοχής της Χαλκίδας (αρχαιολογικός χώρος και ιστορικός τόπος), προσπαθεί να πείσει τους αναγνώστες του εγγράφου πως η πολιτιστική, ιστορική, τοπιακή, αρχιτεκτονική σημασία ενός αρχαιολογικού χώρου ή ενός ιστορικού τόπου είναι άνευ ή ακόμα και χαμηλής «αξίας», συγκρινόμενος με έναν παραδοσιακό οικισμό ή ένα παραδοσιακό ή ιστορικό τμήμα πόλης.

- «Ως αρχαιολογικοί χώροι νοούνται εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς, οι οποίες περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται αρχαία μνημεία ή αποτέλεσαν ή υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν από τους αρχαιότετους χρόνους έως και το 1830 μνημειακά, οικιστικά ή ταφικά σύνολα. Οι αρχαιολογικοί χώροι περιλαμβάνουν και το απαραίτητο ελεύθερο περιβάλλον που επιτρέπει στα σωζόμενα μνημεία να συντίθενται σε ιστορική, αισθητική και λειτουργική ενότητα.» (ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3028/2002)
- «Ως ιστορικοί τόποι νοούνται είτε εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς που αποτέλεσαν ή που υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν το χώρο εξαιρετων ιστορικών ή μυθικών γεγονότων, ή εκτάσεις που περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται μνημεία μεταγενέστερα του 1830, είτε σύνθετα έργα του ανθρώπου και της φύσης μεταγενέστερα του 1830, τα οποία συνιστούν χαρακτηριστικούς και ομοιογενείς χώρους, που είναι δυνατόν να οριοθετηθούν τοπογραφικά, και των οποίων επιβάλλεται η προστασία λόγω της λαογραφικής, εθνολογικής, κοινωνικής, τεχνικής, αρχιτεκτονικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους.» (ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3028/2002)

Όλη αυτή η προσπάθεια, που δεν είναι καινούργια και βρίσκει γόνιμο έδαφος μέσα από μια στρεβλή ή κατ' επιλογή ανάγνωση, αγνοώντας το πνεύμα και τη σημασία των κειμένων, όταν μέσα από αυτά αναζητούμε την καταστρατήγηση των διατάξεων και όταν το **ενδεικτικά το ερμηνεύουμε <<μόνο αυτά>>!**, όταν το **ενδεικτικά το μεταφράζουμε <<δεσμεύσεις>>!**, καταλήγουμε σε συμπεράσματα και διαφορούμενες ερμηνείες.

Η απαξίωση της ορθής αρχιτεκτονικής αποτύπωσης, ανάλυσης και ενδεχόμενης προσαρμογής ή παρέμβασης, με τον τρόπο που αυτή αποδίδεται και μας μεταφέρεται μέσα από το συγκεκριμένο κείμενο (σχετικό 2.), μειώνει ουσιαστικά το έργο μιας τεκμηρίωσης αυθεντικής, σχεδιαστικής, περιγραφικής και ιστορικής, ενός κτιρίου που βρίσκεται σε έναν αρχαιολογικό χώρο ή έναν ιστορικό τόπο και στερεί με αυτό τον τρόπο τα τεκμήρια που θα στοιχειοθετούσαν ένα ειλικρινές αίτημα.

Στην παράγραφο 2γ του αρ3 του Π.Δ. 99/2018 αναγράφεται:

«γ. Αποτύπωση υφιστάμενων κτηρίων,»

χωρίς να περιλαμβάνεται στο επαγγελματικό αυτό δικαίωμα η επέκτασή του σε έργα και χώρους που διέπονται από κάποιο βαθμό προστασίας, χαρακτηρισμού, ή ειδικού καθεστώτος. Υπενθυμίζεται πως μια εργασία αποτύπωσης δεν αποτελεί αυτοτελώς μελέτη και κατά συνέπεια δεν αποτελεί αντικείμενο γνωμοδοτικής διαδικασίας από το Σ.Α. Συνεπώς το παρουσιαζόμενο ως λογικό και νόμιμο επιχείρημα δεν τεκμηριώνεται.

Οποιαδήποτε υποβολή σε Επιτροπή ή/και Συμβούλιο που απαιτεί τεκμηρίωση Αρχιτεκτονική (Ένταξη σε Ειδικούς Όρους, Αιτιολόγηση συνθετικών επιλογών κλπ) επιτάσσει υπογραφή Αρχιτέκτονα (έστω και εάν συνοδεύεται μόνο από αποτύπωση). Όπως άλλωστε αναφέρεται και στο αρ.4 §2α του Π.Δ. 99/2018: «Χωροθέτηση και περιβαλλοντική ένταξη και ενσωμάτωση κατασκευών».

Το κείμενο του σχετικού 2. προς το τέλος του και σε μια μεγάλη παράγραφο, περιορίζεται στην επανάληψη των γνωστών και τηρούμενων αρμοδιοτήτων από τα Σ.Α.

Τέλος η προσπάθεια υποστήριξης του δικαιώματος υπογραφής μέσω υπαινιγμών περί μη τήρησης των προβλεπόμενων αρμοδιοτήτων, δεν μπορεί να τεκμηριώσει μια αβάσιμη, κατά την άποψή μας, διεκδίκηση.

Παρακαλούμε για την παρέμβασή σας και τη διατύπωση άποψης σύμφωνα με το πνεύμα και το γράμμα του νόμου.

Με εκτίμηση,

Για το Διοικητικό Συμβούλιο ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ
Ο Πρόεδρος

Δημήτρης Ξυνομηλάκης